

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
İKİNCİ DAİRE

T.Ç. VE H.Ç - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 34805/06)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

26 Temmuz 2011

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup bazı şekli düzeltmelere tabi olabilir.

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (34805/06) no'lu başvurunun nedeni, T.C. vatandaşları T.Ç. ve H.Ç.'nin (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 22 Ağustos 2006 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuranlar AİHM önünde İzmir Barosu avukatlarından A.Kuru tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar, sırasıyla 1995 ve 1962 doğumlu olup, Biga'da ikâmet etmektedir.

İkinci başvuran H.Ç., 1989 yılında C.B. ile evlenmiştir. 1995 yılında, birinci başvuran T.Ç.(« T. »)'yi dünyaya getirmiştir.

Eşler, 18 Mart 1998 tarihinde boşanmıştır. Başvuran, çocuğun velayeti yanı sıra C.B.'den bir miktar nafaka almaya hak kazanmıştır. Babaya ulusal ve dini bayramlar ile okulların tatil olduğu dönemlerde ziyaret hakkı verilmiştir. Başvuranlara göre, C.B. bu ziyaret hakkını düzenli olarak kullanmıştır.

18 Haziran 1999 tarihinde, C.B. vefat etmiştir.

Babasının yegâne vârisi olması dolayısıyla T.'ye, başvuranlara göre, miras olarak bir ticari şirketin hisseleri ile taşınmaz mallar kalmıştır.

15 Temmuz 1999 tarihinde, C.B.'nin ebeveynleri A.B. ve G.B., Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi önünde nesebin reddi davası açmıştır. Ebeveynler, oğullarının hayattayken görme engelli olduğu ve kaynana ile kayınpeder tarafından korkutulduğu için babalığına itiraz etmediğini savunmuşlardır. Ebeveynler, bazı tanıkların, oğullarının ölmeden bir ya da iki gün önce, kendisinin baba olup olmadığı konusunda şüpheleri olduğunu söylediğini eklemiştir. Ebeveynler bu tanıkların isim ve adreslerini daha sonra vereceklerini belirtmiş ve çocuğun doğduğu dönemde ve boşanma sırasında oğullarının baba olup olmadığı konusunda kendilerinin de şüpheleri olduğunu eklemiştir.

C.B.'nin sekreteri S.B., mahkeme önünde verdiği ifadede, 19 Aralık 1997 tarihinde başlayıp, 18 Mart 1998 tarihinde sonuçlanan boşanma davasından sonra C.B.'nin, babalığı konusundaki şüphelerini dile getirdiğini belirtmiştir.

C.B.'nin yakın arkadaşı olan ikinci bir tanık F.A., ölümünden iki gün önce C.B.'nin babalığından şüphe ettiğini söylediğini doğrulamıştır.

Başvuranlar, mahkeme önünde C.B.'nin kızına çok bağlı olduğunu, babalık davası açmak için yasal sürenin geçtiğini ve kanaatlerince böyle bir dava için ehliyetleri olmayan davacıların ekonomik çıkarlarını gözettiklerini ifade etmiştir. Öte yandan başvuranlar, T. için bir vâsi tayin edilmesini talep etmiştir.

5 Temmuz 2000 tarihinde mahkeme, C.B.'nin mezardan çıkarılmasına ve DNA testi için örnek alınmasına karar vermiştir.

İki polis memurunun imzaladığı tutanağa göre, iki adli tıp doktoru ve bir mezarlık çalışanı 11 Ağustos 200 tarihinde C.B.'nin mezardan çıkarılması ve – kemik ve dişlerden - örnek alınması işlemlerini gerçekleştirmiştir. Belgede ayrıca, isim verilmeden, mahkeme temsilcilerinin de orada hazır bulunduğu belirtilmiştir.

Başvuran H.Ç.'ye göre, mezarın yeri A.B. ve damadı tarafından gösterilmiştir. Başvuran, öte yandan, tespit ekibi olay yerine geldiğinde mezarın açık olduğunu ileri sürmüş, ancak bu konuyla ilgili belge sunmamıştır.

Hakimin imzasını taşıyan 11 Ağustos 2000 tarihli diğer bir tutanağa göre, alınan örnekler iki cam kavanoza konularak bir tahta kutuya yerleştirilmiştir. E.Ö. isimli bir kurye, Antalya'nın bilinen sıcakları yüzünden örneklerin bozulma riskini önlemek amacıyla sözkonusu koliyi Adli Tıp Kurumu'na elden teslim etmek için görevlendirilmiştir.

Adli Tıp Kurumu'nun düzenlediği 14 Ağustos 2000 tarihli tutanağa göre, sözkonusu örnekler, kurallara uygun olarak mühürlenmeyen ve basit bir sicimle bağlanmış olan – siyah plastik bir torba – ambalajı içerisinde laboratuara teslim edilmiştir.

Aynı kurum tarafından düzenlenen 29 Ocak 2001 tarihli rapora göre, C.B.'nin ceset kalıntılarında alınan örnekler ile iki başvurudan alınan örneklerin karşılıklı incelenmesi sonucunda, C.B.'nin T.'nin babası olamayacağı tespit edilmiştir.

Mahkeme, 9 Mayıs 2001 tarihli kararında, T. ile C.B. arasında soybağı olmadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme, Adli Tıp Kurumu'nun raporuna ve ihtilafli tarafların çeşitli layihalarına dayanarak bu kararı vermiştir. Mahkeme, *muhiik sebep* durumunda üçüncü şahısların eski Medeni Kanun'un (743 sayılı Kanun) 246. maddesinin 2 ve 3. fıkraları gereğince sınırsız süreyle bir nesebin reddi davası açabileceklerini belirtmiştir. Mahkeme, mevcut davada C.B.'nin görme engelli olmasının bu « *muhiik sebebi* » oluşturduğu ve dolayısıyla kocanın çocuğun doğumunu öğrendiği tarihten itibaren bir aylık zamanaşımı süresinin davacıların hakkı ile ilgili bir tartışma konusu olmaması gerektiği kanaatine varmıştır.

Öte yandan mahkeme, (eski) medeni kanunun yürürlüğe girdiği 1926 yılından bu yana – örneğin biyolojik soybağı üzerinde kesin veriler sunan DNA testinde olduğu gibi – birçok bilimsel ilerleme kaydedildiğini ve bu tür gelişmelerden yararlanmanın reddedilemeyeceğini belirtmiştir.

Başvuranlar, bu kararı temyize taşımışlardır. 12 Haziran 2001 tarihli layihalarında başvuranlar, ilk olarak, değerlendirilen dönemde yürürlükte olan medeni kanunun bir aylık zamanaşımı süresi öngördüğünü ve kanaatlerine göre, bu sürenin T.'nin doğduğu 23 Ocak 1995 ya da en geç ebeveynlerinin boşanma kararının ilan edildiği 18 Mart 1998 tarihinden itibaren başladığını savunmuştur.

Başvuranlar ayrıca, C.B.'nin ne evlilik sırasında ne de boşandıktan sonra babalığı konusunda şüpheleri olduğunu kanıtlayan hiçbir unsurun bulunmadığını, aksine çocuğun velayetini almak için uğraştığını, C.B.'nin çocuğuna her zaman bir baba gibi davrandığını, T.'nin de aynı şekilde babasına karşı onun çocuğu gibi davrandığını eklemiştir.

Mezardan çıkarılma işlemine katılmayan ikinci başvuran, mezarın yerini bilmediğini ifade etmiş ve mezar yerinin Mezarlıklar Müdürlüğü'nce belgelenmediğini ve dolayısıyla açılan mezarın C.B.'nin mezarı olup olmadığının şüpheli olduğunu savunmuştur.

Bu bağlamda başvurular, olay yeri tespit ekibinin sadece ihtilafta menfaati olan kişilerin verdiği bilgilere dayanarak mezar yerine gittiğini belirtmiştir.

Başvuranlar ayrıca, DNA testi için alınan örneklerin nakil ve paketlenme şartlarını düzenleyen kurallara uyulmadığını eklemiştir. Bu durum, başvurulara göre, tahlilden önce örneklerin değiştirildiği yönünde ciddi bir şüphe uyandırmaktadır.

Başvuranlar, tüm bunlara ilave olarak, kanaatlerine göre önemli eksiklikler içeren unsurlar esas alınarak varılan soybağı yoktur kararının, kendi yaşamları üzerinde ciddi etkileri olduğunu iddia etmiştir. Başvuranlar, mezar yerinin yeniden tespit edilmesini, detaylı ve karşılaştırmalı yeni bir biyolojik bilirkişi raporu düzenlenmesini, kendilerinden ve merhumun ebeveynleri ve kız kardeşinden kan ve doku örnekleri alınmasını ve nihayet T. için bir vâsi tayin edilmesini istemişlerdir.

16 Ekim 2001 tarihli kararında Yargıtay, sadece çocuk için bir vâsi tayin edilmesini gerekli bularak, ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur. Yargıtay, diğer gerekçelerin incelenmesine gerek olmadığına hükmetmiştir.

C.B.'nin ortağı olan A.S.C., Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararıyla T.'nin menfaatlerini temsil etmek üzere vâsi tayin edilmiştir. 24 Ekim 2003 tarihinde, aynı mahkeme Antalya Aile Mahkemesi Hakimi lehine yetkisizlik kararı almıştır.

9 Aralık 2003 tarihli duruşmada, aile mahkemesi hakimi tanıkları dinlemiştir.

Başvuranların önerdiği tanık M.Ç., aşağıdaki gibi ifade vermiştir :

Başvuranlar tarafından çağırılan diğer altı tanık, aynı yönde ifade vermişler ve ikinci başvuranın – ne doğrudan ve ne de kulaktan dolma –evlilik dışı bir ilişkisi olduğunu duymadıklarını belirtmiştir.

İlgili kişiler ayrıca, davacıların başvuranı kocasından ayırmaya çalıştıklarını, A.B.'nin ikinci başvuranı dövdüğünü ve bir seferinde onu bıçakla tehdit ettiğini ileri sürmüştür. Yine aynı tanıklara göre, C.B.'nin görme engelli oluşu eşini sekreterle aldatmasını engellemiştir.

Aynı duruşmada davacı tarafın çağırdığı tanık G.G. şu ifadeyi vermiştir:

Aile Mahkemesi Hakimine sundukları 1 Haziran 2004 tarihli layihada başvurular, özellikle süre ile davacıların dava ehliyetleri ile ilgili usul konuları ve davacıların mezardan çıkarma ve DNA testinde yasadışı uygulamalardan şüphelendikleri yönündeki iddiaları ve davacı tarafın çağırdığı tanıkların C.B.'nin baba olduğu konusunda şüpheleri olduğu yönündeki ifadelerinin güvenilirliği hakkında Yargıtay'a sundukları iddia ve talepleri yinelemiştir. Öte yandan başvurular, T. için vâsi tayin edilen A.S.C.'nin, C.B.'nin şirketinde hisse sahibi olması nedeniyle T.'nin menfaatleri ile kendi menfaatlerinin birbirine rakip oluşturduğunu ve zaten A.S.C.'nin ikinci başvurana, T.'ye miras kalan hisseleri şirketin üçüncü hissedarına devretmesini önerdiğini, ikinci başvuranın erkek kardeşinin ise bu

devretme işlemine şahit olduğunu savunmuştur. T. ve H.Ç., bu tanığın dinlenmesini ve yeni bir vâsi tayin edilmesini talep etmiştir.

Bu taleplerin hiçbiri hakim tarafından kabul edilmemiştir.

14 Haziran 2004 tarihli kararında Aile Mahkemesi Hakimi, Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 9 Mayıs 2001 tarihli kararında açıkladığı aynı gerekçelerle ilgili şahıslar arasında soybağı olmadığı sonucuna varmıştır.

Yasal sürenin uygulanması ile ilgili olarak hakim, eski Medeni Kanun'un 246. maddesinin 2 ve 3. fıkralarına atıfta bulunmuş ve bu madde ile 4722 sayılı Kanun'un 20. maddesi anlamında ve bir Yargıtay içtihadı (n° 2003/4470, bakınız yukarıdaki ilgili paragraf, « İlgili iç hukuk ve uygulaması » bölümü) çerçevesinde C.B.'nin görme engelini yeniden « *muhik sebep* » olarak nitelendirmiştir. Mahkeme, böylece yeni Medeni Kanun'da öngörülen yasal sürelerin uygulanabilir olduğu kanaatine varmış, ancak mevcut davada bu sürenin başlangıç ve bitiş tarihi hakkında daha fazla bir bilgi vermemiştir.

20 Temmuz 2004 tarihinde, başvuranlar bir kez daha temyize gitmiş ve daha önceki gerekçelerini yinelemiştir. İlk temyizde dile getirilen çözüm yollarının incelenmediğini kaydeden başvuranlar, bir duruşma talebinde bulunmuştur.

9 Aralık 2004 tarihli kararında Yargıtay, duruşma talebi eşliğinde duruşma masraflarının ödenmesi gerektiğini kaydetmiştir. Oysa başvuranlar tarafından ödenen bu masraflar, ilk derece mahkemesi tarafından Yargıtay'a ulaştırmamıştır. Dolayısıyla, Yargıtay tamamlanması için dosyayı Aile Mahkemesi Hakimine geri göndermiştir.

17 Ocak 2005 tarihinde verdiği kararda Yargıtay, 3 500 000 TL nakil masrafının eksik olduğunu belirterek aynı dosyayı yine aynı hakime iade etmiştir. Bu kararın ek'inde Yargıtay İkinci Daire Başkanı, Aile Mahkemesi Hakimine muhtelif yasa hükümleri gereğince kendisine düşen görevleri hatırlatmıştır.

Yargıtay, 26 Nisan 2005 tarihli duruşmada tarafları dinledikten sonra, aynı gün üçüncü bir karar vererek, dosyada Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi önünde görülen yargılama ile ilgili belgelerin eksik olması dolayısıyla dosyanın üçüncü kez Aile Mahkemesi Hakimine iade edilmesine hükmetmiştir.

Son olarak 18 Temmuz 2005 tarihinde aldığı kararda Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

12 Eylül 2005 tarihinde, başvuranlar kararın düzeltilmesi için bir dava açmıştır. Başvuranlar, daha önceki layihalarına, vâsinin birçok duruşmaya katılmadığını, müzekkerelerin vâsiye tebliğ edilmediğini ve T.'nin son duruşmada bir psikolojik destek almadığını eklemiştir.

İtiraz, 6 Şubat 2006 tarihinde kesinleşen Yargıtay kararıyla reddedilmiştir. Bu karar başvuranlara 22 Şubat 2006 tarihinde bildirilmiştir.

T.'nin o zamana kadar taşıdığı « B. » soyadı, nüfus kayıtlarında annesinin soyadı olan « Ç. » ile değiştirilmiştir.

Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi bu son kararı esas alarak, 2 Mayıs 2006 tarihinde T. için verasetin iptaline hükmetmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 6. MADDESİNİN 1. PARAGRAFININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, yargılama süresinin AİHS’nin 6. maddesinin 1. paragrafında öngörülen « makul süre » ilkesine aykırı olduğunu iddia etmektedir.

Hükümet, bu sava karşı çıkmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

AİHM, sözkonusu şikâyetin AİHS’nin 35. maddesinin 3. paragrafı anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka bir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla, sözkonusu şikâyetin kabul edilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

B. Esasa ilişkin

AİHM, yargılama süresinin makul olup olmadığı konusunun dava koşulları ışığında ve davanın karmaşıklığı ile başvuran ve ilgili makamların tutumu gibi yerleşik içtihadında yer alan kıstaslara bakılarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır (bakınız, bir çoğu arasından, *Fransa aleyhine Pélissier ve Sassi davası*, [GC], n° 25444/94, prg. 67, CEDH 1999-II). Bu noktada, ihtilafın ilgili şahıs için önemi dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla, aile davalarının ve özellikle çocuk yaştakileri ilgilendiren davaların titizlikle incelenmesi esastır (*Finlandiya aleyhine Nuutinen davası*, n° 32842/96, CEDH 2000-VIII, prg. 110, ve *Almanya aleyhine Mark davası* (karar), n°45989/99, 31 Mayıs 2001).

Hükümetin kanaatine göre, başvuranların avukatı temyiz masraflarını ödemeyi ihmal ederek yargılama süresinin bir buçuk yıl uzamasına neden olmuştur.

AİHM, ilk olarak dosyadaki belgelere göre, başvuran tarafın değil ulusal mahkeme hakiminin ihmali olduğunu gözlemlemektedir. AİHM, Hükümet tarafından dile getirilen dönemin, ulusal mahkemelerin sorumluluğunu açıkça ortaya koyduğu ve kesinlikle başvuran tarafın hiçbir yükümlülüğü olmadığı kanaatine varmaktadır.

AİHM, değerlendirilmesi gereken dönemin 15 Temmuz 1999 tarihinde başladığını ve 6 Şubat 2006 tarihinde son bulduğunu ve dolayısıyla üç dereceli yargılama tarafından yedi karar verilinceye kadar yaklaşık altı yıl yedi aylık bir sürenin geçtiğini not etmektedir.

AİHM, mevcut davadakine benzer sorunların tartışıldığı çok sayıda davaya baktığını hatırlatmakta ve bunların hepsinde AİHS’nin 6. maddesinin 1. paragrafının ihlal edildiğine hükmettiğini kaydetmektedir (*Pélissier ve Sassi*, ilgili bölüm).

Kendisine sunulan tüm unsurları inceledikten sonra AİHM, Hükümetin mevcut davada farklı bir sonuca varmayı gerektirecek herhangi bir olgu ve argüman sunmadığını tespit

etmektedir. Bu alandaki yerleşik içtihadını dikkate alan AİHM, mevcut davada yargılama süresinin aşırı olduğuna ve « makul süre » gereksinimini karşılamadığına hükmetmektedir.

Dolayısıyla, AİHS'nin 6. maddesinin 1. paragrafı ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Birinci başvuran T.Ç., düşüncesine göre adil olmayan babalık reddi davası sonunda baba bağından ve bu bağı hiçbir zaman inkâr etmeyen babasının soyadından mahrum kalması nedeniyle özel hayatın ve aile hayatının korunması ilkesinin kendi açısından ciddi şekilde ihlal edildiği kanaatindedir.

Her iki başvuran, delil bulunması yönündeki taleplerinin dikkate alınmaması dolayısıyla ulusal mahkemeler önünde görülen yargılamanın keyfilikle lekelendiğini iddia etmektedir. Özellikle C.B.'nin ceset kalıntıları üzerinden alınan örneklerde ve DNA testinde usulsüz uygulamalar olduğunu kaydeden başvuranlar, usul sürelerine uyulmadığından şikâyetçi olmakta ve silahların eşitliği ilkesinin ihlal edildiğini savunmaktadır.

Öte yandan başvuranlar, farklı mahkemeler tarafından verilen kararların hiçbirinin usule uygun gerekçelere dayanmadığını ileri sürmektedir.

Başvuranlar, bu noktalarda AİHS'nin 6. maddesinin 1 ve 3d) paragrafları ile 8. maddeye atıfta bulunmaktadır.

AİHM, 6. maddenin 1 ve 3d) paragrafları kapsamında dile getirilen şikâyetlerin, AİHS'nin 8. maddesinin usule ilişkin bölümü açısından incelenmesi gerektiğini not etmektedir.

Dava konusu olayların hukuki tanımlamasını yapma yetkisi olduğunu hatırlatan AİHM (*İtalya aleyhine Guerra ve diğerleri davası*, 19 Şubat 1998, prg. 44, *Karar ve hükümlerin derlemesi* 1998-I), AİHS'nin 8. maddesinde öngörülen özel hayatın ve aile hayatının korunması hakkı çerçevesinde dile getirilen bir şikâyeti yukarıda ortaya konulan gerçek olguların karakterize ettiği kanaatine varmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

AİHM sözkonusu şikâyetin AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka bir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla, şikâyetin kabuledilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

B. Esasa ilişkin

1. Tarafların argümanları

Hükümet, başvuranların bu savına karşı çıkmaktadır.

Başvuranlar, öncelikle ihtilafın 1999 yılında başladığını hatırlatmakta ve davaları için o dönemde yürürlükte olan eski Medeni Kanun'da öngörülen sürelerin uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Başvuranlar, her hâlükârda mevcut davada, eski ya da yeni, her iki kanunda öngörülen yasal sürelerin geçildiğini iddia etmektedir.

Süre sorunundan ayrı olarak başvuranlar, ihtilafli yargılamada üçüncü bir şahsa nesebin reddi davası açma izni için gerekli yasal şartların oluşmadığını savunmaktadır.

Başvuranlara göre, bir baba açıkça ya da dolaylı olarak çocuğu tanıdığında, üçüncü şahıslar (vâris ya da davacılar) nesebin reddi davası açma ehliyetine sahip değildir. Başvuranlar, koca çocuğu tanıdıktan ya da nesebin reddi için öngörülen süre geçtikten sonra, nesebin reddi davası açılmaz diyen 743 sayılı Medeni Kanun'un 246. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Babanın ölümünden sonra ve meşru bir babalık inkârının olmadığı durumlarda üçüncü şahısların açtığı nesebin reddi davasına ilişkin yasal süreler hakkında Hükümet, mevcut davayı ilgilendiren dönemde eski Medeni Kanun'un (743 sayılı Kanun) yürürlükte olduğunu ve yeni Medeni Kanun'un (4722 sayılı Kanun) 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girdiğini belirtmektedir. Hükümet, Yargıtay'ın 14 Haziran 2004 tarihli kararında dile getirdiği içtihadına (n° 2003/4470) atıfta bulunmakta ve mevcut davada uygulanan sürelerin bu içtihada uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

Hükümet daha sonra, eski Medeni Kanun'un 245 ve 246. maddelerinin nesebin reddi davası açmak için bir aylık süre öngördüğünü ve « aldatma » durumunda bu sürenin uzatılabileceğini kaydetmektedir. Hükümet, böylece kanunun bu sürelerle uyulmayabileceği durumlar için hukuki yollar öngördüğünü ve mahkemelere süreye uyulmama gerekçelerini belirlemede takdir hakkı verdiğini gözlemlemektedir. Hükümet, bu alandaki kanunun öngörülebilir olduğu sonucuna varmaktadır. Hükümete göre, mahkeme mevcut davada kendisine sunulan tüm delilleri dikkate almış ve tarafların çıkarlarını adil bir dengede gözetmiştir.

Başvuranlar, ulusal mahkemeler önünde itiraz ettikleri örnek alımı ve DNA testi işlemlerinde vuku bulan usulsüzlüklere ilişkin şikâyetlerini yinelemiştir.

Bu şikâyetlere cevap olarak Hükümet, tarafların temsilcilerinin örnek alımı sırasında orada olduğunu ve işlemlerin uygulama tarzına itiraz etmediklerini kaydetmektedir. Hükümet, DNA testinin Adli Tıp Kurumu tarafından yasalara uygun olarak gerçekleştirilmesi dolayısıyla örneklerin – 14 Ağustos 2000 tarihli tutanağa göre kurallara uygun olmayan - paketlenme şeklinin sonucu etkilemediği kanaatindedir.

Hükümet, daha sonra başvuranların AİHS'nin 8. maddesi çerçevesinde dile getirdiği şikâyetlerin temel sorunlara dayalı olmadığını savunmakta ve başvuranların haklarına bir müdahale bulunmadığı sonucuna varmaktadır. Her hâlükârda, Hükümet, başvuranların AİHS'nin 8. maddesinde teminat altına alınan haklarını kullanmalarına müdahale edildiği varsayılsa bile, soybağı olmadığının kamu yararı dikkate alınarak ve dava taraflarının hakları gözetilerek yasalara uygun bir şekilde tespit edildiği kanaatindedir.

2. AİHM'nin değerlendirmesi

AİHM, babalığa ilişkin davaların 8. madde kapsamına girdiğini daha öncede defalarca belirttiğini hatırlatmaktadır (*Hırvatistan aleyhine Mikulić davası*, n° 53176/99, prg. 51, CEDH 2002-I).

Mevcut davada AİHM, başvuranların, anne ve varsayılan babasının evliliği sırasında dünyaya gelen birinci başvuranın soybağının iptalinden şikâyetçi olduğunu not etmektedir. AİHM ayrıca, bu bağın varsayılan baba tarafından değil, onun ebeveynleri yani üçüncü şahıslar tarafından açılan bir dava sonucunda iptal edildiğini kaydetmektedir.

AİHM, bu yönüyle davanın, AİHS'nin 8. maddesi ışığında incelediği diğer birçok davadan farklılık gösterdiğini ve mevcut davanın soybağının oluşturulması ya da yok sayılması ile ilgili olduğunu gözlemlemektedir.

İsviçre aleyhine Jäggi (n° 58757/00, CEDH 2006-X, 13 Temmuz 2006) davasında örneğin, başvuran iç hukukta babası ile bir biyolojik soybağı oluşturmayı hedeflerken, *Romanya aleyhine I.L.V.* ((karar), n° 4901/04, 24 Ağustos 2010) davasında, *Rusya aleyhine Shofman* (n° 74826/01, prg. 31, 24 Kasım 2005) davasında, *Avusturya aleyhine Yildirim* ((karar), n° 34308/96, 19 Ekim 1999) davasında, *Türkiye aleyhine Tavlı* (n° 11449/02, prg. 26, 9 Kasım 2006) davasında ya da *Türkiye aleyhine Uçar* ((karar), n° 31333/03, 24 Haziran 2008) davasında başvuranlar, biyolojik delillere dayanarak, çocuklarıyla olan yasal soybağını iptal etmeyi amaçlamışlardır. Her hâlükârda, başvuranlar biyolojik gerçeklerin ortaya çıkması için mevcut iç hukuk yollarını denemiştir.

Öte yandan AİHM, bir kocanın evlilik birliği içinde doğmuş bir çocuğun soybağını inkâr için yürütmüş olduğu süreçlere ilişkin davalara bakarken açık kalan meselenin, var olan yasal aile bağlarını feshetmeye yönelik soybağı davalarının başvuranın “aile bağları”nı ilgilendirmesi iken, kendisinden olduğu varsayılan çocuk ile babası arasındaki hukuki bağlantıların her hâlükârda babanın “özel yaşamı” ile ilgili olduğunu hatırlatmaktadır (*Yildirim*, yukarıda bahsi geçen karar, ve *Danimarka aleyhine Rasmussen davası*, 28 Kasım 1984, prg. 33, seri A n° 87).

AİHM, 8. maddenin esas hedefinin bireyleri ilgili makamların keyfi muamelelerinden korumak olduğunu, ancak Devlet'in bu tür negatif müdahalelere girişmemesini önermekle kalmadığını, bu negatif müdahaleye özel hayat veya aile hayatına etkili bir “saygı”yı temin etmenin Devlet'e pozitif yükümlülükler eklediğini hatırlatmaktadır. Bu yükümlülükler bireylerin kendi aralarında bile özel hayata saygı göstermelerini güvence altına alma önlemlerini kapsayabilir. Her ne kadar, Devlet'in 8. madde çerçevesindeki pozitif ve negatif yükümlülükleri arasındaki sınırlar apaçık belirgin değilse de, uygulanabilir ilkeler aynı derecede benzerdirler. Böyle bir yükümlülüğün mevcut olduğunu belirlemek için, bireyin ve toplum çıkarlarının adil bir dengede olmasına ihtimam gösterilmelidir; her iki durumda da Devlet belli ölçüde bir takdir payına sahiptir (*Mikulic*, ilgili bölüm, prg. 57-58, ve *Fransa aleyhine Odièvre davası* [GC], n° 42326/98, prg. 40, CEDH 2003-III).

AİHM, görevinin, bir Devlet'te hangi yöntemlerin soybağı nizalarını düzenlemede daha uygun olduğunu belirlemek için ulusal yetkili makamların yerine geçmek değil, daha ziyade, bu otoritelerin takdir güçlerini kullandıkları kararları AİHS hükümleri doğrultusunda incelemek olduğunu hatırlatmaktadır. Mevcut davada AİHM, Türk mahkemelerinin, sözkonusu nesebin reddi davasında, pozitif yükümlülüklerini AİHS'nin 8. maddesi uyarınca yerine getirip getirmediğini inceleyecektir (bakınız, örneğin, *Mikulic*, ilgili bölüm, prg. 59, *Finlandiya aleyhine Hokkanen davası*, 23 Eylül 1994, prg. 55, seri A n° 299-A, ve, *gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Birleşik Krallık aleyhine Handyside davası*, 7 Aralık 1976, prg. 49, seri A n° 24).

AİHM, başvuranların şikâyetinin üçüncü şahıslar tarafından açılan nesebin reddi davasının iki temel noktasıyla ilgili olduğunu gözlemlemektedir: birinci nokta, yargılamanın tamamen usul yönüyle ilgili olup, davacıların dava açma ehliyetlerini yakından ilgilendiren uygulanacak süreyi konu almaktadır; ikinci nokta ise, başvuranların delillerin oluşturulmasında yasaya aykırı uygulamalar olduğu yönündeki iddiaları ile ilgili talebin reddedilmesi konusudur.

a) İç hukukta üçüncü şahıslar tarafından açılan nesebin reddi davalarında uygulanacak süre hakkında

AİHM, görevinin ulusal mahkemelerin yerine geçmek olmadığını, iç hukuku yorumlamanın ilk etapta ulusal yetkili makamlara ve özellikle mahkeme ve yüksek mahkemelere düştüğünü bir kez daha hatırlatmaktadır (bakınız, diğer birçoğu arasından, *İspanya aleyhine Brualla Gómez de la Torre davası*, 19 Aralık 1997, prg. 31, *Derleme 1997-VIII*, *İspanya aleyhine Edificaciones March Gallego S.A. davası*, 19 Şubat 1998, prg. 33, *Derleme 1998-I*, ve, son olarak, *İspanya aleyhine Pérez de Rada Cavanilles davası*, 28 Ekim 1998, prg. 43, *Derleme 1998-VIII*). AİHM ayrıca görevinin, incelemesine sunulan davaya ilişkin iç hukuk yorum ve uygulamasının AİHS ile bağdaşıp bağdaşmadığını belirlemekle sınırlı olduğunu hatırlatmaktadır. Bu, özellikle ulusal mahkemelerin itiraz başvuruları ya da ilgili belgelerin sunulma süreleri gibi yargılama usulüne ilişkin kuralları nasıl yorumladıkları ile ilgilidir (bakınız, *gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, İspanya aleyhine Tejedor García davası*, 16 Aralık 1997, prg. 31, *Derleme 1997-VIII*). AİHM ayrıca, bir itiraz başvurusu için gerekli formalite ve sürelerle ilgili kuralların, adaletin iyi işlenmesini sağlamanın yanında, özellikle hukuki güvenlik ilkesine riayet etmesi ve ilgili şahısların bu kuralların uygulandığından emin olması gerektiğini hatırlatmaktadır.

Öte yandan AİHM, nesebin reddi davası açmak için süre oluşturulmasının ayrıca çocuğun çıkarlarını korumak açısından da önem taşıdığını hatırlatmaktadır (*Malta aleyhine Mizzi davası*, n° 26111/02, prg. 25, CEDH 2006-I, ve *Rasmussen*, ilgili bölüm, prg. 41).

Mevcut davada AİHM, kocanın ölmesi üzerine ebeveynlerin, mevcut hukuki durumun biyolojik gerçeklere uygun hale gelmesi için, öngörülen süre bittikten sonra, dava açtığını tespit etmektedir.

AİHM, her ne kadar ilke olarak ulusal mevzuatın, kocanın hayattayken işlem başlatma yetkinliği için verilen süreyi geçirdiği durumlarda ebeveynler için bu davayı açma ehliyeti öngörmese de, mevcut davada ulusal mahkemelerin bu alandaki mevcut hükümleri sırayla yorumlayarak ebeveynlere bu yolu açtıklarını gözlemlemektedir.

Gerçekten de, hukuk mahkemeleri, ebeveynler için eski Medeni Kanun'un 246. maddesini uygulamak ve kocanın görme engelli olmasını öngörülen süreye uymamasında bir *muhik sebep* olarak değerlendirmek suretiyle, nesebin reddi konusunda kocanın öncelikli iradesine saygı gösterilmesini amaçlayan usul kilidini kırmıştır.

Daha sonra, aynı mahkemeler Yargıtay'ın bir içtihadına dayanarak, üçüncü şahısların dava açma yetkinliği ile ilgili zaman aşımı süresi konusunda uygulanacak yasanın yeni Medeni Kanun olduğuna hükmetmiştir.

Bununla birlikte AİHM, bu içtihadın üçüncü şahıslara değil, kocaya (varsayılan babaya) uygulanan süreyle ilgili olmasından dolayı mevcut davaya emsal teşkil etmesine şüpheyle bakmaktadır. Ayrıca, Yargıtay'ın 4722 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile ilgili vurgusu öngörülebilir olarak kabul edilemez.

AİHM, mevcut davada uygulanan usul kurallarının öngörülebilirliğine ilişkin olarak yukarıda açıklanan çeşitli noktaların, özellikle de merhum kocanın görme engelli olmasının *muhik sebep* kabul edilmesi ve üçüncü şahıslara koca için öngörülen hükümlerin uygulanmasının, ihtilafly yargılamayı hukuk güvenliği ilkesiyle bağdaşmayan bir duruma getirdiğini kaydetmektedir.

b) Başvuranların ikinci bir DNA testi yapılması yönündeki taleplerinin reddedilmesi hakkında

AİHM, görevinin, ulusal düzeyde bireyler arası ilişkilerde ortaya çıkan ihtilafları çözmekte yetkili ulusal mercilerin yerine geçmekten ziyade, sözkonusu mercilerin takdir yetkisini kullanırken aldıkları kararları AİHS şartlarına göre gözden geçirmek olduğunu bir kez daha hatırlatmaktadır (bakınız, örneğin, *Mikulić*, ilgili bölüm, prg. 59, *Finlandiya aleyhine Hokkanen davası*, 23 Eylül 1994, prg. 55, seri A n° 299-A, kararları). Dolayısıyla AİHM, mevcut davada Savunmacı Devlet'in ihtilaflı davayı ele alırken AİHS'nin 8. maddesinde belirtilen pozitif yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini inceleyecektir (*Mizzi*, ilgili bölüm, prg. 107).

Öte yandan AİHM, içtihadına göre, tespit edilen gerçekler ile ilgililerin dile getirdikleri taleplerin göz önünde bulundurulmadığı ve hukuki varsayımların biyolojik gerçeğin önüne geçtiği bir durumun, Devlet'e bırakılan takdir payına rağmen, özel hayat ve aile hayatına "saygı"nın etkili bir şekilde güvence altına alınması yükümlülüğü ile bağdaşmadığını hatırlatmaktadır (bakınız, *gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Hollanda aleyhine Kroon ve diğerleri davası*, 27 Ekim 1994, prg. 40, seri A n° 297-C, *Mizzi* ilgili bölüm, prg. 113 ve 114, *Rusya aleyhine Shofman davası*, n° 74826/01, prg. 45, 24 Kasım 2005, ve *Tavlı* ilgili bölüm, prg. 36).

AİHM, mevcut davada, başvuranların birinci bilirkişi raporuna geçerli bir şekilde itiraz ettiklerini ve hiçbir zaman ikinci bir bilirkişi raporundan kaçmadıklarını; aksine, bunu istediklerini ve biyolojik gerçeğin ortaya çıkması için hazır olduklarını gösterdiklerini not etmektedir.

Gerçekten de, temel şikâyetleri DNA testini destekleyen delillerin güvenilirliği ile ilgili olan başvuranlar, olayların değerlendirilmesinde birçok eksiklikler bulunduğunu ulusal mahkemeler önünde dile getirmişlerdir. Başvuranlar, hem C.B.'nin ceset kalıntılarının mezardan çıkarılması ve hem de örneklerin Adli Tıp Kurumu laboratuvarına nakledilme işlemlerinin kurallara uygun olarak gerçekleştirilmediğini ileri sürmektedir. Bu son noktada, başvuranlar Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen tutanağı delil olarak göstermektedir.

Oysa, başvuranların yargılama aşamalarında yinelediği hiçbir talebi dinlenmemiş ve ulusal mahkemeler tarafından gerekçe gösterilmeksizin reddedilmiştir.

AİHM, Hükümetin layihalarında başvuran tarafın dile getirdiği maddi eksikliklerin sonuca etkisi olmadığı kanaatine vardığını not etmektedir. AİHM, bu layihaların, ne örnek alımı ve nakli konusunda uyulması gereken usule ilişkin olarak ve ne de Adli Tıp Kurumu'nun örnek paketinin kurallara aykırı bir şekilde mühürlenmemiş olması karşısındaki, şüphe uyandıran, tutumuna ilişkin herhangi bir açıklama getirmediğini tespit etmektedir.

AİHM, öte yandan ihtilaflı yargılamanın kendi niteliği gereği birinci başvuranın 8. maddede öngörülen hakları için büyük önem arz ettiğini kaydetmektedir. Babasının ölümüne kadar aralarında mevcut olan bu soybağı sadece nüfus kütüğü bazında değil, aynı zamanda çocuk ve babanın kendilerine nasıl davranılacağı ya da kendilerinin nasıl davranacağı bazında da mevcuttur; ayrıca bu bağ sözkonusu yargılamada kesin bir şekilde yalanlanmayan bir gerçektir. Bu bağlamda bir kez daha vurgulamak gerekir ki, 2006 yılında kendisi henüz on bir yaşındayken açılan dava sonuna kadar birinci başvuranın yasal babası, babalığını hiçbir zaman inkâr etmemiştir.

AİHM, başvuranların özellikle AİHS'nin 8. maddesinde öngörülen haklarına atıfta bulunarak, bu sorunların varlığını dile getirdiklerini not etmektedir.

Oysa gerekçeler incelendiğinde, ulusal mahkemelerin davayı AİHS'nin 8. maddesi bakımından hiçbir şekilde incelemeyeceği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda AİHM, her ne kadar mahkemeler reddettiği her argüman için ayrı bir gerekçe göstermek zorunda olmasa da, mahkemelerin bu argümanları gereği gibi incelemek ve en önemli iddialara cevap vermekle yükümlü olduklarını hatırlatmaktadır (bakınız, *gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Lüksemburg aleyhine Wagner ve J.M.W.L. davası*, n° 76240/01, prg. 96, CEDH 2007-VII, ve *Gürcistan aleyhine Donadze davası*, n° 74644/01, prg. 35, 7 Mart 2006). Dahası, şayet bu iddialar AİHS ya da Ek Protokolleri tarafından teminat altına alınan « hak ve özgürlükler » ile ilgili ise, ulusal mahkemelerin bunları özel bir titizlik ve dikkatle incelemesi gerekmektedir.

AİHM, son olarak ulusal mahkemelerin gerekçelerinden çıkan sonuca göre, ihtilafli yargılamanın, başkalarının hak ve özgürlüklerini korumak gibi meşru bir amaç hedeflediğini gözlemlemektedir, ki mevcut davada, C.B.'nin potansiyel vârisleri konumundaki davacıların çıkarları sözkonusudur.

Bir ihtilafli önlemin demokratik bir toplumda « gerekli » olup olmadığını değerlendirirken AİHM, davanın bütünü ışığında ve kamu düzenine saygılı bir zihniyet içerisinde, Devlet'in, bu alanda elinde bulunan takdir payı sınırları çerçevesinde rakip çıkarlar arasında adil bir denge kurup kurmadığını inceleyecektir (*Fransa aleyhine Maumousseau ve Washington davası*, n° 39388/05, prg. 62, CEDH 2007-...). Mevcut davada, çıkarların önemi tartışıldığında, bir yandan, başvuranların çocuk yaştaki birinci başvuranın babası ile var olan soybağını koruma hakları ve diğer yandan davacıların miras haklarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, hukuk güvenliğinin korunması bakımından kamu çıkarı da yine değerlendirmede dikkate alınması gereken bir konudur.

AİHM, ihtilafli davada başvuranların çıkarları ile davacıların çıkarları arasında böyle bir dengenin kurulmadığı ve mevcut davada uygulandığı şekliyle iç hukuk sisteminin, başvuranların « özel hayata saygı hakkını » teminat altına almadığı kanaatine varmaktadır.

Ayrıca AİHM, mevcut davada mahkemelerin, başvuranları – altı yıl yedi ay gibi - uzun bir süre belirsizlik içinde bıraktıkları görüşündedir. Dolayısıyla, ulusal makamlar, başvuranların AİHS gereğince kazandıkları özel yaşama « saygı » hakkını teminat altına alamamışlardır.

Sonuç olarak, yukarıdaki unsurlar ışığında, AİHS'nin 8. maddesi ihlal edilmiştir.

III. 1 NOLU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

1 Nolu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunan birinci başvuran T.Ç., kanaatine göre keyfi yürütülen bir dava sonrasında, miras hakkından yoksun bırakıldığından şikâyetçi olmaktadır.

Hükümet, soybağı olmadığı için başvuranın miras hakkı iddia edemeyeceği ve bu nedenle Devlet'in mevcut davada hiçbir haksız müdahalesi bulunmadığı kanaatinde. Hükümet, sözkonusu soybağı noksanlığının bir mahkeme kararıyla tespit edildiğini ve bu kararın kendi kanaatine göre ilgili yasalara uygun olduğunu ve kamu yararı doğrultusunda verildiğini eklemektedir.

AİHM, 2 Mayıs 2006 tarihli kararında Antalya Asliye Hukuk Mahkemesi'nin daha önce alınan 6 Şubat 2006 tarihli karara dayanarak başvuran T.Ç. için miras hakkının iptaline hükmettiğini not etmektedir.

AİHM, bu şikâyetin yukarıda incelenen şikâyete bağlı olduğunu ve dolayısıyla kabuledilebilir ilan edilmesi gerektiğini kaydetmektedir.

AİHM, bununla birlikte, başvuran ile C.B. arasındaki soybağı ile ilgili olarak yeni bir dava açılması durumunda ortaya çıkacak sonuçlar hakkında spekülasyon yapamayacağı kanaatindedir.

Yukarıda AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiği yönündeki tespiti ile 41. madde başlığı altındaki bilgiler doğrultusunda AİHM, mevcut davada T.Ç.'nin miras hakkı ile ilgili olarak 1 Nolu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin bu aşamada incelenmesinin erken olduğu kanaatine varmaktadır.

IV. DİĞER İHLAL İDDİALARI HAKKINDA

İkinci başvuran H.Ç., ihtilafli yargılamanın kendisini zina ilişkileri içerisinde olan biri gibi göstermesi dolayısıyla AİHS'nin 8. maddesinin kendi açısından ihlal edildiği kanaatindedir.

Başvuran T.Ç., 1 Nolu Protokol'ün 2. maddesine atıfta bulunmakta ve kanaatine göre keyfi bir mahkeme kararıyla soyadının değiştirilmesi dolayısıyla, dava öncesi rahatça gidip-geldiği okulda eğitimine devam ederken zorluk çektiğini savunmaktadır. Başvurana göre, bu durum eğitim hakkına bir kısıtlama oluşturmaktadır.

AİHM, sözkonusu şikâyetlerin AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka bir kabuledilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla, şikâyetlerin kabuledilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

Bununla birlikte, 8. maddenin ihlal edildiği tespiti bağlamında AİHM, yukarıdaki şikâyetlerin, 8. maddenin ihlal edildiği sonucuna varılan yargılamanın spekülatif ya da ikincil etkisini temsil ettiği kanaatine varmakta ve dolayısıyla ayrıca incelenmesine gerek olmadığına hükmetmektedir (bakınız, *gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Türkiye aleyhine Emir davası*, n° 10054/03, prg. 47, 3 Mayıs 2007, ve *Türkiye aleyhine Öztürk davası* [GC], n° 22479/93, prg. 76, CEDH 1999-VI).

V. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran T.Ç., maddi tazminat taleplerini saklı tutarak, bu bağlamda tutar belirlemek için ek süre istemekte ve manevi tazminat başlığı altında 100 000 Euro talep etmektedir. Başvuran H.Ç. ise, manevi tazminat olarak 40.000 Euro ve maddi tazminat olarak 25.000 Euro talep etmektedir.

Her iki başvuran ayrıca, AİHS'nin 6. maddesi gereksinimlerine uygun olarak soybağı ile ilgili yeni bir hukuk davasının açılmasını talep etmektedir.

Hükümet, bu taleplerin dayanaksız ve aşırı olduğu kanaatindedir.

AİHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında bir nedensellik bağı görememekte ve bu talebi reddetmektedir. Buna karşın AİHM, manevi tazminat olarak başvurulara beraberce 15.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

AİHM, ayrıca bir ihlal tespitinin Savunmacı Devlet'e hukuki yükümlülükler getirdiğini ve bu yükümlülüklerin sadece adil tatmin başlığı altında verilen tazminatları ödemekle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda AİHM tarafından tespit edilen ihlale son vermeyi ve mümkün olduğunca eski durumu yeniden sağlayacak şekilde ihlalin olumsuz sonuçlarını ortadan kaldırmak üzere Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'nun kontrolü altında iç hukukta alınması gereken genel ve/veya, gerektiğinde, bireysel önlemleri seçmeyi de kapsadığını hatırlatmaktadır (*Moldavya ve Rusya aleyhine Ilaşcu ve diğerleri davası* [GC], n° 48787/99).

AİHM, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 445. maddesinin, AİHS'nin ihlalini tespit eden kesin bir AİHM kararını da davanın yeniden açılma gerekçeleri arasında saydığını not etmektedir.

Mevcut dava koşulları ve başvuruların açık talepleri doğrultusunda AİHM, AİHS ihlalinin en uygun şekilde düzeltilme yönteminin, kısa sürede ve AİHS'nin 6 ve 8. maddelerindeki gereksinimlere uyularak davanın yeniden açılması olduğu kanaatine varmaktadır (mevcut dava koşullarında, AİHS'nin 6 ve 8. maddeleri arasındaki bağlantı için, bakınız yukarıdaki şikâyetlerin niteliği ile ilgili paragraf; ayrıca bakınız *gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Türkiye aleyhine Gençel davası*, n° 53431/99, prg. 27, 23 Ekim 2003 ve *Türkiye aleyhine Turnalı davası*, n° 4914/03, prg. 57, 7 Nisan 2009).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, ayrıca ulusal mahkemeler ve AİHM önünde görülen yargılama masraf ve giderleri için 6 777 Euro talep etmektedir.

Başvuranlar, bu taleplerine, tercüme, posta, kırtasiye ve fotokopi masrafları için toplam 607 TL ödediklerini gösteren belgeleri ve iç hukukta ödedikleri mahkeme harcı için 79,34 TL tutarında bir makbuzu eklemektedir. Öte yandan başvurular, ulusal mahkemelerle ilgili 4.000 Euro tutarında bir avukat ücret sözleşmesi ile AİHM önünde görülen yargılama için on altı saatlik çalışmaya tekabül eden 2.400 Euro tutarında bir sözleşme sunmaktadır.

Hükümet, bu taleplerin haksız olduğu kanaatindedir.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini ve gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir. AİHM, mevcut davada elindeki belgeleri, yerleşik içtihadını ve adli yardım olarak daha önce alınan 850 Euro tutarını dikkate alarak, tüm yargılama masrafları için başvurulara 5.860 Euro ödenmesinin makul olacağı kanaatine varmaktadır.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizinin Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklenerek belirlenmesini uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 8. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. Mevcut başvuruda T.Ç.'nin miras haklarına yönelik Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği yönündeki şikayetin incelenmesinin bu aşamada erken *olduğuna*;
5. Geriye kalan diğer şikayetlerin incelenmesine gerek *olmadığına*;
6. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren Savunmacı Hükümetin mümkün olan en kısa sürede davanın yeniden açılması güvencesini *sağlamasına*;
- b) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'ye çevrilmek ve her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvurulara ortaklaşa 15.000 (on beş bin) Euro manevi tazminat ve yargılama giderleri için 5.860 (beş bin sekiz yüz altmış) Euro *ödenmesine*;
- c) yukarıda belirtilen sözkonusu sürenin sona erdiği tarihten ödemelerin yapılmasına kadar geçen süre için, sözkonusu meblağlara, Avrupa Merkez Bankası'nın anılan dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranına üç puanlık bir artış eklemek suretiyle belirlenecek basit faiz *uygulanmasına*;
7. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 26 Temmuz 2011 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.